

Obnašanje na terenu in delo s stroji

Pripravila: Tina Malus

VARSTVO NA TERENU

Teren je poln potencialnih nevarnosti, ki ogrožajo zdravje ali življenje.

Zato je pomembno upoštevanje šolskih pravil in pravil o varnosti na terenu.

TERENSKA OBLAČILA

Nosimo:

- Udobna oblačila
- Dolge hlače
- Svetla ali temna oblačila - odvisno od **namena vaj**

TERENSKA OBUTEV

- Glede na teren si moramo izbrati pravilno obutev.
- Terenska obutev mora imeti proti-drsno podlago.

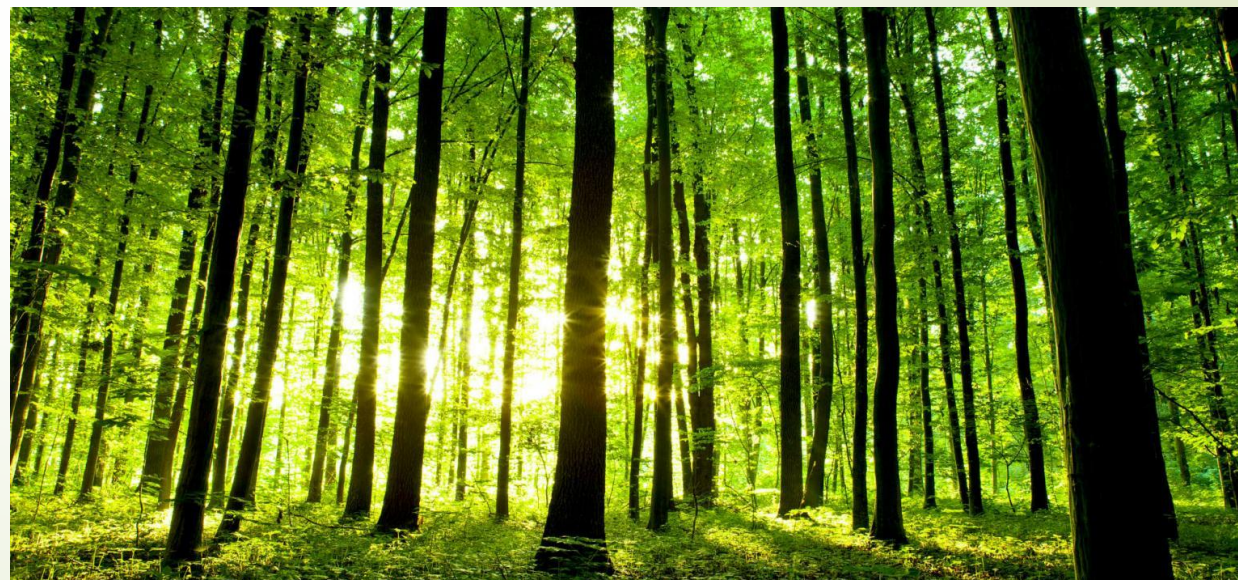
ODPADKI

- Odpadke nikoli ne puščamo v okolju.
- Zaželeno je pobirati smeti v naravi in jih ustrezno pospraviti.

BONTON V GOZDU

- Dom plašnim živalim
- Se ne deremo
- Ne uničujemo objektov (kažipoti, mostovi, ograje....)
- Ne uničujemo, teptamo, brcamo plodov, cvetja in drugega podrastja
- Ne uničujemo, sekamo dreves
- Ne razgrajamo, tečemo, preskakujemo hlodov
- Pazimo na drseče korenine

BONTON V JAMI

- Zelo ranljiv ekosistem (dom endemitov in občasnih prebivalcev)
- Gibamo se tiho
- Ne vznemirjamo organizmov, jih ne nabiramo
- Ne dotikamo ali lomimo kapnikov
- Ne uporabljamo bliskavice na fotoaparatih
- Ne iščemo bližnjic

BONTON V VODNIH EKOSISTEMIH (REKE, JEZERA, MORJE, RIBNIKI)

- Vodni ekosistemi so vlažni
- Priporočljivo je imeti rezervna oblačila in obutev
- Ne preskakujemo vodnih teles
- Pazimo na spolzko brežin
- Pazimo, da ne poškodujemo obrečno rastje
- Ne uničujemo brežin
- Ne mečemo v vodo stvari
- Priporočljive so hlače, ki jih lahko zavijamo nad kolena
- Ne plašimo/ubijamo živali
- Imamo obutev primerno za vodni teren

MORSKI BONTON

- Slovensko morje je okrnjen morski ekosistem
- Ne povzročamo hrupa in s tem motimo organizme
- Hodimo po obstoječih poteh
- Ne jemljemo organizmov iz njihovih prebivališč
- Ne premikamo kamnov in drugih objektov
- Ne premikamo alg saj so pribežališče živalim

BONTON NA SOLINAH

- Edinstven ekosistem s halofilnimi organizmi ali slanušami
- Slana polja vsebujejo posebne gradiente kisika, dušika, železa ...
- Hodimo po potkah
- Ne hodimo v solne bazene ali mečemo kamne
- Spoštujemo delo solinarjev
- Uporaba razpršilce proti komarjem/klopom
- Uporaba sončne kreme/slamnika v primeru sonca
- Anorak/dežnik v primeru dežja

BONTON NA TRAVNIKIH

Več vrst travnikov: vlažni, suhi, intenzivni/ekstenzivni, osojni/prisojni...

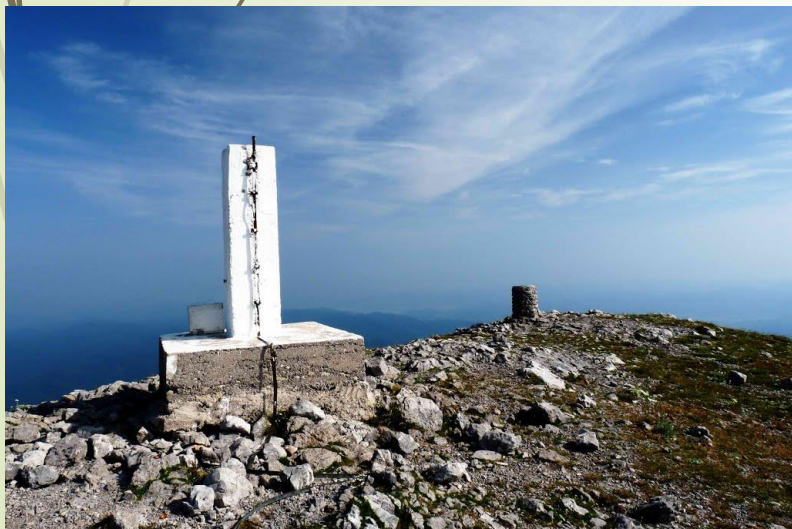
- Pazimo, da nas ne piči/ugrizne žuželka
- Ne trgamo, teptamo rastlin
- Ne hodimo po visoki travi
- Imamo primerna oblačila – dolge hlače

BONTON V GORAH

Vreme v gorah je lahko muhasto. Terenske vaje so zato primerne le v stabilnem vremenu s primerno obutvijo in obleko (anorak, vetrovka, planinski čevlji...).

- Držimo se označenih in urejenih poti
- Pazimo, da ne krušimo kamenja
- Ne nabiramo gorskega cvetja
- Lahko slikamo

TERENSKA DELOVNA OPREMA

Tako kot v laboratoriju tudi na terenu rokujejo z različno opremo.

Zato imamo:

- ▶ spete lase,
- ▶ ustrezno obleko in
- ▶ ustrezno obutev.

DELO S STROJI

Delo na/s stroji je dovoljeno le za njih **usposobljenim in pooblaščenim osebam**.

Pred delom se moramo prepričati, da stroj ne predstavlja nevarnosti.

Stroj mora biti za:

- čiščenje,
- mazanje,
- popraviljaje in
- zamenjavo orodja

UGASNJEN!

Stroj moramo **odklopiti** od dovoda energije.

POPRAVILO STROJA:

Napis: **NE VKLAPLJAJ – POPRAVILO!**

Kdo lahko popravi stroj in odstrani napis?

Oseba, ki je pooblaščenca ter usposobljena za popravilo.

**POZOR - NEVARNOST
VRTEČIH DELOV!
ČIŠČENJE IN POPRAVILO
NA STROJU SE LAHKO IZVAJA,
KO SO VSI SESTAVNI DELI STROJA
V POPOLNEM MIROVANJU**

Oseba, ki so pod vplivom alkohola, mamil ali drugih sredstev je dostop do stroja **STROGO PREPOVEDAN**.

Pri delu s stroji imamo:

- ustrezno obleko; odstranimo verižice, prstane in drug nakit,
- zaprto obutev,
- drugo ustrezno opremo glede na naravo dela: čelada, očala, rokavice, maska,
- spete lase ali celo ustrezno pokrite: tančica v primeru povečanja prahu v zraku.

Pri delu z nevarnimi orodji **ne smemo**:

- ▶ posegati z golo roko v nevarne prostore in na nevarna mesta na stroju,
- ▶ odstranjevati in onesposabljeni varovala in varnostne naprave,
- ▶ upravljati s poškodovanimi orodji,
- ▶ se „drenati“ okoli nevarnih orodij ...

Če ugotovimo, da ima stroj okvaro ali pomanjkljivost, ki ogroža našo varnost in varnost ljudi okoli nas, moramo stroj **TAKOJ USTAVITI** ter **obvestiti učitelja ali laboranta**.

VARNO DELO S KROŽNO ŽAGO

Upoštevati je potrebno navodila za varno delo s krožno žago:

- ▶ Z delovno opremo se upravlja tako, da s svojim delom ne ogrožáš svoje varnosti in zdravja in varnosti ter zdravja drugih.
- ▶ Prepovedano je poseganje v nevarno območje
- ▶ Prepovedano je odstranjevanje varnostnih naprav in varoval ali povzročiti, da te ne delujejo.
- ▶ **Vizualno preverjanje opreme** pred začetkom dela!
- ▶ Žaga in pripomočki naj bodo vedno čisti.
- ▶ Če odkriješ topo orodje obvesti o tem profesorja/asistenta.
- ▶ Ob popraviljanju mora biti žaga izključena iz električnega omrežja.
- ▶ Ročaji žage naj bodo vedno suhi in brez sledu olja in masti.

OSNOVNA NAVODILA ZA VARNO DELO S KROŽNO ŽAGO

- ! List žage dvigni samo toliko nad delovno mizo, da se les lahko žaga.
- ! Pred začetkom dela namesti varnostno kapo do 5 mm nad obdelovancem.
- ! Pri rezanju malih kosov ali kadar so roke preblizu žagnega lista obvezno uporabljaj ustrezna pomagala.
- ! Žaganje odstranjuj z delovne mize smo z omelom.
- ! Namesti pravilno razporni klin, da ne pride do povratnega udarca obdelovanca: klin mora biti odmaknjen od temena zob 3 do 10 mm. Klin mora biti vsaj za 1/4 debelejši od žagnega lista.
- ! Delovne površne mize in vodila se ne sme držati smola, strjen prah ipd.
- ! Ko delaš s strojem bodi zbran in glej obdelovanec na delovni mizi.
- ! Ko si stroj izključil, ne ustavlja žagnega lista z lesom ali z roko.
- ! Ne zapusti stroja, dokler se list ni popolnoma ustavil.
- ! Preden nameščaš nov žagni list, preglej če ni poškodovan.
- ! Če opaziš najmanjše poškodbe, ga ne smeš uporabiti oz. montirati na stroj.
- ! Pazi, da pri nameščanju žagnega lista ti ali kdo drug ne požene stroja.
- ! Ne delaj s strojem, če opaziš poškodovana stikala ali kabel.
- ! Okolico stroja imej urejeno. Materiale in kose skladaj na urejen svoj prostor.
- ! Karkoli ne veš o delovanju in uporabi stroja vprašaj nadrejeno osebo.

ZAŠČITA PRED PRAŠNIMI DELCI

- ▶ Uporaba zaščite dihal, ki ščiti pred vdihavanjem škodljivih ali bioloških snovi:

- Respiratorji,
- Polobrazne maske in
- Celobrazne maske

- Uporaba delovnih očal za zaščito oči pred trdimi delci:

UPORABA LESTVE

Lestev mora biti:

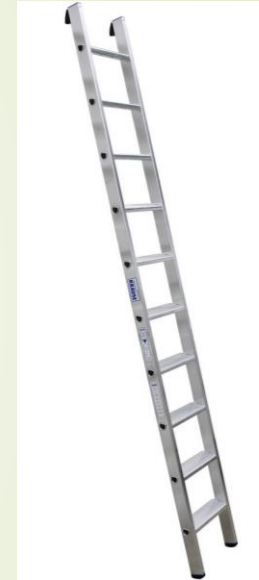
- Brezhibna

Zavarovana pred:

- Zdrsi

- Zasuki

- Bočnem drsenju

Kot postavljene lestve (naslonjene na objekt), da ta ne zdrsne mora biti: 65 -75 stopinj. Zgornji del naj bo privezan, sama dolžina lestve pa naj ne presega 8 m.

Varnost povečamo, če nam kdo pridrži lestev.

DELO Z OSNOVNIM VRTNIM ORODJEM

- Orodja ne vlečemo po tleh
- Orodje ne mečemo
- Orodja ne nosimo na ramenih
- Po končanem delu orodje vedno očistimo in pospravimo na suho mesto

ORODJA IN STROJI

DELO Z VRTALNIKOM

Pri rokovanju so pomembna naslednja pravila:

- ▶ Orodje držimo pod pravim kotom
- ▶ Pazimo, da ne prevrtamo električne napeljave
- ▶ Za podlago uporabimo leseno desko, da ne uničimo delovne površine
- ▶ Po delu vrtalnik odložimo na delovno površino v ležeči položaj

Glede na podlago uporabe poznamo različne svedre:

- ▶ Les
- ▶ Jeklo
- ▶ Beton/kamen
- ▶ Staklo in keramične ploščice
- ▶ Specialni svedri

ZNAKI NA TERNU

Oznake na terenu nas vodijo. Povedo nam kaj lahko delamo in česa ne smemo.

Najdemo jih na terenu, strojih in tudi v laboratoriju.

Neupoštevanje oznak lahko vodi do hudih nesreč.

Poznamo:

- Znaki, ki nam povejo, kaj ne smemo
- Opozorilni znaki
- Znaki, ki nam povedo, kako se zaščititi, da ne pride do poškodbe

Skupine oznak:

- znaki nevarnosti GHS (spoznali pri varno delo v laboratoriju)
- znaki prepovedi
- opozorilni znaki
- znaki obveznosti
- znaki za elektriko
- požarni znaki
- reševalni znaki
- znaki izredne nevarnosti
- znaki za plin

ZNAKI PREPOVEDI

OPOZORILNI ZNAKI

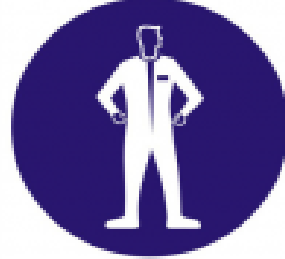
ZNAKI OBVEZNOSTI

**OBVEZNA UPORABA
GUMIJASTIH ROKAVIC**

**OBVEZNA ZAŠČITA
DIHALNIH ORGANOV**

**OBVEZNA UPORABA
KOMBINEZONA**

**OBVEZNA UPORABA
ZAŠČITE UŠES**

**OBVEZNA UPORABA
ŠČITNIKA OBRAZA**

**OBVEZNA UPORABA
ZAŠČITNIH ČEVLJEV**

**OBVEZNA UPORABA
VARNOSTNE ČELADE**

**OBVEZNA
ZAŠČITA OČI**

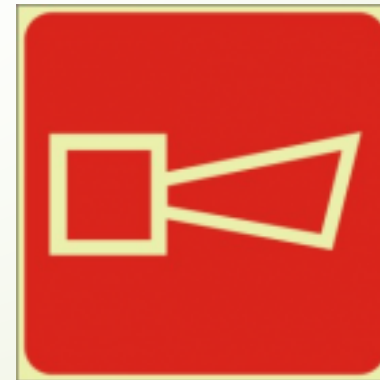

INFORMACIJE

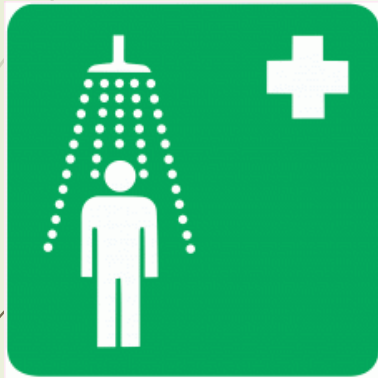

**OBVEZNA UPORABA
ODSEVNEGA
TELOVNIKA**

POŽARNI ZNAKI

REŠEVALNI ZNAKI

MARKACIJE PEŠPOTI

V Sloveniji uporabljamo Knafelčevo markacijo, ki označuje planinsko pot (bela pika obdana z rdečim kolobarjem).

Po Evropi se uporabljajo markacije z rumeno piko in rdečim kolobarjem ali rumena pika svetlomodrim kolobarjem.

Viri

- ▶ Varstvo pri delu. Alenka Sedlar Špehar. Skripta. 2020
-